

**This is an electronic reprint of the original article.
This reprint *may differ* from the original in pagination and typographic detail.**

Author(s): Meriläinen, Merja; Piispanen, Maarika

Title: Oppimisen kontekstit ja pedagogiikka oppimisen mahdollistajina

Year: 2014

Version:

Please cite the original version:

Meriläinen, M., & Piispanen, M. (2014, 15.5.2014). Oppimisen kontekstit ja pedagogiikka oppimisen mahdollistajina. Oppimaisema.fi.
http://oppimaisema.fi/oivalluksia/oppimisen_kontekstit_ja_pedagogiikka_oppimisen_mahdollistajina_merilainen_merja_ja_piispanen_maarika

All material supplied via JYX is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.

Merja Meriläinen (FT, KM, luokanopettaja) ja **Maarika Piispanen** (KT, luokanopettaja) työskentelevät opettajankouluttajina ja tutkijoina luokanopettajien aikuiskoulutuksessa, joka on palkittu ainoana suomalaisena opettajankoulutusyksikkönä korkeakoulujen arviointineuvoston laatupalkinnolla.

Vuodesta 2011 he ovat kouluttaneet uudistavan pedagogiikan näkökulmasta opettajia aina varhaiskasvatuksesta aikuiskoulutukseen saakka eri puolilla Suomea. Viime vuosien julkaisutyö keskittyy tämän päivän ja tulevaisuuden pedagogisten suuntaviivojen ja oppimisympäristöjen tutkimiseen kontekstuaalis-pedagogisessa viitekehyksessä. He ovat julkaisseet aiheesta lukuisia kansainvälisiä artikkeleja.

Oppimisen kontekstit ja pedagogiikka oppimisen mahdollistajina

”Oppilaat työskentelevät lähes koko ajan pareittain ja ympäri koulua. Tänä aikana ei ollut minkäänlaisia työrauhaongelmia. Päinvastoin oppilaat saivat kehuja siitä, kuinka he keskittyneesti ja päämäärätietoisesti työskentelevät. Oli ilahduttavaa nähdä kuinka oppilaat tukivat toisiaan. Pienelle osalle oppilaista sähköinen materiaali oli täysin vierasta. Silloin oppilaat, jotka osasivat, opastivat auliisti muita. Oma osuuteni oli lähinnä valvoa ja kierrellä katselemassa kuinka työt edistyvät ja tarvittaessa ohjata oikealle tielle. Toisinaan tunsin itsensä ihan hyödyttömäksi.”

(Luokanopettajaopiskelija kontekstuaalis-pedagogisesta projektista)

Koulu, jossa lapset innostuvat oppimisesta, ei synny ihmeellisistä tiloista, paikoista tai välineistä. Itse asiassa oppimisen ilo ei tarvitse ympärilleen edes koulun fyysisiä seiniä. Oppimisen ilo ja osaaminen kumpuavat oppilaista itsestään – se on meissä jokaisessa, sisäänrakennettuna. Yksilölliset mahdollisuudet on vain nähtävä ja annettava oppilaille uskoa osaamisen olemassaoloon ja löytämiseen, työkaluja tietojen ja taitojen rakentamiseen, yhdistämiseen ja ilmaisemiseen siten kuin se kullekin yksilölle on ominaista. Se on opettajan tehtävä; luoda tilaisuuksia, joissa oppilaiden oma kiinnostuneisuus, elämismailma ja osaaminen otetaan lähtökohdaksi opetussuunnitelman sisältöjen ja 2000 -luvun taitojen opiskelussa.

Kontekstuaalis-pedagogisessa lähestymistavassa (Meriläinen & Piispanen 2012) sekä oppimisen tilalla että pedagogiikalla ymmärretään olevan keskeinen, toisiaan tukeva vaikutus. Kontekstuaalis-pedagogisessa lähestymistavassa korostetaan perusopetuksen opetussuunnitelmassa painotettuja asioita yksilön ainutlaatuisuudesta ja vahvuuksista sekä oppimiskäsityksestä, jossa tunnustetaan ja tunnustetaan oppilaan aikaisempiin tietoihin, taitoihin, tunteisiin ja kokemuksiin pohjaava osaaminen. Oppimisen yhteys lapsen elämismailmaan ja vahvuuksiin toimii oppilaan motivoivana voimavarana ja aktiivisuuden herättäjänä, jossa keskeisinä innoittajina ovat ilo, luovuus, uutta luova toiminta ja jaettu asiantuntijuus. Lapsen elämismailman, ympäröivän yhteiskunnan ja opetussuunnitelman sisältöjen nivominen yhteen auttavat oppijaa näkemään arjen toimintojen ja opittavien asioiden yhteyden toisiinsa.

Oppimisen kontekstit ja oppimisen autenttisuus tuovat oppimiselle merkittävyyttä. Todellisen elämän yhteys opittavaan asiaan ohjaa luontevaan yhteistyöhön koulun ulkopuolisten asiantuntijoiden kanssa samalla kun arjen toimintaympäristöt avautuvat erilaisiksi oppimisympäristöiksi. Kiinnittämällä huomio oppimisen konteksteihin ja pedagogiikkaan, oppimisen painopiste kääntyy informaation kuluttamisesta tiedon prosessointiin ja tuottamiseen.

Uudistavan, kontekstuaalis-pedagogisen lähestymistavan näkökulmasta avainasemaan nousee se, kuinka opettaja onnistuu suunnittelemaan opetuksensa siten, että oppijat pystyvät asettamaan oppimiselleen tavoitteet, jotka suuntaavat oppimista. Suomalainen opetussuunnitelma (2004) ilmaisee arvioinnille hyvän osaamisen kuvaukset, jotka antavat suunnan tavoitteelliselle opetukselle. Opettajien työkalut sellaisen oppimisprosessin ja oppimista tukevan ympäristön suunnittelemiseen, jossa arviointi käytännössä toimisi oppilaan näkökulmasta positiivisena mahdollistajana, usein uupuvat. Tämä johtuu siitä, että arviointi nojaa yhä vahvasti suoritusten ja lopputuotosten arviointiin, ja se näyttäytyy informaationa oppimisesta sen sijaan, että se nähtäisiin oppimisen näkyväksi tekemisenä.

Kontekstuaalis-pedagogisessa mallissa arviointi nähdään osana oppimisprosessia. Arviointikriteerien tulee olla oppilaiden tiedossa jo oppimisprosessin alussa, jotta oppilas voi suunnata oppimisensa kohti tavoitteita. Oleellista on, että oppiminen suunnitellaan ja mahdollistetaan siten, että oppilas kykenee mahdollisimman hyvin osoittamaan osaamisensa (ks. ops 2004). *Oppimiselle asetetut tavoitteet toteutuvat oppimista monipuolisesti mahdollistavissa oppimisympäristöissä, joihin suunnitellut oppimistehtävät pohjautuvat arvioinnin kriteereihin* (Meriläinen, M. & Piispanen, M. 2013).

Tee mielikuvamatka kontekstuaalis-pedagogiseen oppimisympäristöön ja tehtävänantoon, jossa oppilaiden tulee suunnitella yhteistoiminnallisesti Suomen itsenäisyysjuhlaan Suomea symboloiva nimikkoleivos kotimaisista marjoista, markkinoida se ja järjestää pieni tilaisuus, jossa tuote julkistetaan sille sopivissa puitteissa juhlallisen puheen saattamana.

Pohdi, millaisia välineitä oppilaat oppimisprojektissaan tarvitsisivat? Millaiset ympäristöt tukisivat tämän oppimisprojektin toteuttamista? Mitkä opetussuunnitelman sisältöalueet eri oppiaineista ja 2000 -luvun taidot työskentelyssä yhdistyisivät? Ja mitkä olisivat ne arvioinnin kriteerit, joihin oppilaat voisivat suhteuttaa omat tavoitteensa? Olisiko jokaisella oppilaalla mahdollisuus tuoda oma osaaminen näkyväksi ja oppia toinen toisiltaan?

Nähtäessä oppiminen tällaisena projektina, jossa vuorovaikutus, innovaatiot, ongelmanratkaisut, ajattelunaidot, tieto- ja viestintäteknikka sekä itsesäätely toimivat oppimisen keskeisinä elementteinä, moni perinteisenä pidetty asia joudutaan oppimisympäristösuunnittelussa pohtimaan uudestaan – *ennen tilojen rakentamista on pysähdyttävä pedagogiikan äärelle.*

Oppimisympäristöjä rakennettaessa rakennusaineiksia haetaan usein liian kaukaa. Unohdetaan, että ympäristön luovat ennen kaikkea ne ihmiset, kontekstit ja pedagogiikka, jotka ympäristössä kohtaavat, ja jotka tarkastelevat oppimiselle asetettuja tavoitteita yhdessä. Yksinkertaistettuna kyse on kohtaamisesta – ja kohtaamisen mahdollistamisesta.

Lähteet ja linkit

Meriläinen, M. & Piispanen, M. 2012. Learning as a Phenomenon - Manuscript of Phenomenon Based Learning. Toim: L. Gómez Chova, A. López Martínez, I. Candel Torres. Edulearn12 : 4th International Conference on Education and New Learning Technologies IATED. 5447–5454.

Meriläinen, M. & Piispanen, M. 2013. Journey of exploration on the way towards authentic learning environments. Teoksessa: D. G. Sampson, J. M. Spector, D. Ifenthaler & P. Isaias (toim.) Cognition and exploratory learning in the digital age. IADIS. 159-169.

Opetushallitus 2004. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. Vammala: Vammalan kirjapaino.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2004 täydentäminen, 2010.

http://www.oph.fi/download/125607_taydennys_maaraykseen_41_011_2010_perusopetus.pdf

Piispanen, M. 2013. Anna mun oppia ja osata! Oppimisen konteksti ja pedagogiikka uudistavan koulun avaimina. Teoksessa: P. Atjonen (toim.) Työ arvonsa ansaitsee. Oulun yliopisto, Kasvatustieteiden tiedekunnan julkaisuja. 139-154.